

ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ “ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР”

**ФАКУЛТЕТ “МЕЖДУНАРОДНА ИКОНОМИКА И АДМИНИСТРАЦИЯ”
КАТЕДРА “АДМИНИСТРАЦИЯ, УПРАВЛЕНИЕ И ПОЛИТИЧЕСКИ
НАУКИ”**

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. д-р ИВАН ВЕЛИЧКОВ ИВАНОВ
преподавател в Европейски политехнически университет и ръководител на катедра
“Икономика, мениджмънт и администрация” – гр. Перник,
както и в качеството му на член от Научното жури съгласно Заповед на Ректора на
ВСУ “Черноризец Храбър”

по дисертационния труд
на Билегт Баянмунх Бор Санджа

**на тема: „ЕТНИЧЕСКИЯТ ФАКТОР В УПРАВЛЕНИЕТО НА СИСТЕМАТА ЗА
СИГУРНОСТ“**

представен за придобиване на
образователна и научна степен „Доктор”
по научна специалност „Организация и управление извън сферата на
материалното производство“

Научен ръководител: проф. д-р
Павел Георгиев Павлов

Варна, 2017 г.

Становището за дисертационния труд на тема „Етническият фактор в управлението на системата за сигурност“ е съобразено с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“

За изготвяне на становището са представени Дисертационният труд, в обем от 211 страници, Автореферат в обем от 30 страници и публикации на докторанта по темата на дисертационното изследване. Представената документация е достатъчна по обем и съдържание.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Дисертационният труд, представен от докторанта на тема „Етническият фактор в управлението на системата за сигурност“ е една много сериозна научна разработка на много актуална, интересна, важна и полезна проблематика, към която обяснимо се е насочило и с перспектива научното познание. Този труд разкрива теоретико-методическите постановки за същността и състоянието на проблема в процеса на неговото реализиране и развитие. Именно това обуславя неговата актуалност и значимост както и съотносимостта му към Европейските и международните ценности и стандарти, към българския опит и традиции.

Наистина много смелост и отговорност е необходима сега, за да се захванеш с изследване, анализ и оценка на етническият фактор в управлението на системата за сигурност при процеса на глобализация и заливане с бежанци световния мир. Сложна национална, европейска и световна е ситуацията в това направление. Правилно докторантът твърди, че „ в началото на 21-ви век в средата за сигурност са настъпили и продължават да се случват промени.“

Много правилно и точно още с първите редове на разработката и с 9 конкретни аргумента във Въведението на Автореферата той извежда и посочва съвременните реалности и тенденции, свързани с рисковете и заплахите за сигурността в този изключително забързан свят. Оценката на съществуващите политики в управлението на системата за сигурност и конкретно на етническият фактор е деликатна тема, която се характеризира със сериозен дефицит на изследвания.

Изследване, анализ, оценка и конкретни препоръки за подобряване на този процес и дейност са безспорно необходими и сега правилно докторантът Билегт Баянмунх Бор Санджа е избрал за разработка този проблем.

Основното съдържание на неговия дисертационен труд напълно съответства на формулираната тема. Тук специално трябва да се подчертае и компетентността на докторанта в научната област. Той е навлязъл дълбоко в проблемите като сполучливо съчетава теоретичните знания с практическите положения и тяхното значение в дейността на страните от ЕС за успех и просперитет в използване на всички фактори в управлението на системата за сигурност.

2. Оценка на научните резултати и приноси на дисертационния труд

Представеният за защита дисертационен труд е удачно структуриран с много добър език, стил и логика на изложението. В него с логическа последователност се изследват същностни, методически, управленски, икономически и административно- организационни аспекти на разглежданата тематика. Най-напред и преди конкретната оценка е необходимо и полезно да се изтъкнат няколко общи характеристики на дисертационния труд:

◆ **първо** – той е посветен на една много актуална и особено полезна за наукознанието и практиката тема, което подчертано я определя като съвременна и много полезна за днешния и перспективна за утрешния ден. Актуалността и значимостта на дисертационния труд докторантът мотивира с коментар на три мероприятия;

◆ **второ** – изследването на актуалните и процедурни аспекти в разглежданата проблематика е научно обосновано, извеждат и се аргументират интересни и оригинални тези;

◆ **трето** – много добро е познаването на предметната област, която е в рамките на научната специалност. Обемът на дисертацията от 211 страници основен текст. Използваната богата литература включва научни публикации на български, английски и руски език. Много точно докторантът твърди, че „етнически компоненти, които участват във формулирането на генофонда, по някакъв начин влияят върху поведението на хората, граждани на която и да е държава, както във вътрешен, така и във външен план.“ Всички тези помощни, справочни, информационно-аналитични материали и документи са много добре използвани при обосновка тезите на автора в представения дисертационен труд. С добра научна осведоменост той познава, цитира, анализира, оценява позициите на използваните автори, което прави с уважение и научна добросъвестност;

◆ **четвърто** – методиката и методологията на изследването са правилни и много добри, теоретичните обобщения се правят на основата на проведените проучвания и апробации, които подробно се описват и оценяват. Приложен е и критичен анализ на събраната фактологическа информация и конкретни резултати;

◆ **пето** – дисертацията има сериозна практико-приложна стойност, особено с разработките в Трети раздел. Трудът е самостоятелно научно-приложно изследване, а докторантът е направил две сериозни научни публикации по темата.

Като цяло, разработката се характеризира с логичност на изложението и относителна задълбоченост на направените изследвания и изводите от тях. Успешен е опитът на дисертантът за решаване на поставените във въведението цел и задачи. Затова може да се твърди, че целите на дисертационното изследване са постигнати. Заявената основна теза е доказана. Извършените конкретни теоретични и приложни изследвания доказват изявените от докторанта подтези. Така дисертационният труд има не само приоритетно теоретична, но и много полезна практико-приложна насоченост. Резултатите от него се съпровождат с авторови идеи, мнения и предложения, направени на базата на обобщените изводи и заключения към всеки един раздел. **Могат да се посочат в становището още много „суперлативи“ за качествата на перфектната дисертация.**

Получените научни резултати в дисертационния труд ми дават сериозни основания да подкрепя посочените от кандидата претенции за 6 приноси, които определям основно като научни и научно-приложни. Приемам тяхното формулиране и подреждане в дисертацията и автореферата. Специално искам да подчертая, че напълно приемам формулираните самостоятелни и специфични определения на посочените понятия. С всичко изложено до тук искам да подчертая, че са спазени и осъществени всички изисквания на Закона за научните степени и звания.

Допуснати са и някои незначителни слабости и грешки, които не могат да не бъдат посочени тук. В такава научна разработка много полезно е да се използват в таблици, графики, фигури конкретни данни и факти от получената при изследването информация. Тези само маркирани с препоръчителен тон критични бележки не обезценяват получените в дисертационния труд резултати.

3. Заключение

Предложената дисертация от Билегт Баянмунх Бор Санджа на тема „Етническият фактор в управлението на системата за сигурност“ е задълбочен, завършен научен труд със значителни научни и научно-приложни приноси и в пълно съответствие с изискванията за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ по Закона за развитие на академичния състав на Република България. Дисертационният труд показва,

че кандидатът притежава задълбочени теоретични знания и способности за самостоятелни научни изследвания.

4. Оценка на дисертационния труд

Като отчитам качествата на дисертационния труд и постигнатите в него резултати, давам положителна оценка и предлагам на научното жури да даде на Билегт Баянмунх Бор Санджа образователната и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“

Гр. Варна, 29.06.2017 г.

РЕЦЕНЗЕНТ:

(проф. д-р Иван Величков)